

Tószegi Attila

„Szépen magyarul” – Egy magyar nyelvi és irodalmi program története

Kedves Kollégák!

Iskolánk, a zuglói Herman Ottó Általános Iskola és Tudásközpont a 2011/2012-es tanévben százéves lett. A centenárium ünnep és mérföldkő is volt számunkra. Megfogalmazzuk, hogy az elért eredményeinkre alapozva egy korszerű, 21. századi iskolát szeretnénk építeni, amelynek legfontosabb célja, hogy tanulói egészséges, boldog emberek legyenek. E fő cél mentén dolgoztuk át pedagógiai programunkat, gondoltuk újra pedagógiai folyamatainkat. Munkánk egyik kiemelt eleme a „Szépen magyarul” programunk megalkotása volt. A program elkészítésében, továbbfejlesztésében Saska Gyöngyi, Tóth Katalin, Báránysné Csombók Zsófia, Dombóvári Lászlóné és Pap Zsuzsanna kollégáink vettek részt.

A programunkat a következő alapelvek mentén készítettük el: 1) legyen vonzó a tanulóknak, a tanároknak; 2) az anyanyelvi kompetencia mellett segítse a kreativitás, a kritikai gondolkodás és a kollaborációs (együttműködési) készségek fejlesztését; 3) épüljön meglévő hagyományainkra, de tartalmazzon innovációt is; 4) vegye figyelembe adottságainkat, lehetőségeinket; 5) fenntartható legyen.

A „Szépen magyarul” egy gazdagító, dúsító program, a Tehetségműhelyünk kiemelt eleme. Nagy hangsúlyt fektetünk a kreativitás és a személyiség fejlesztésére. Fontosnak tartjuk, hogy az igazán jó képességű tanulók mellett azok is részt tudjanak venni a foglalkozásokon, akik nagy kedvet éreznek ezekhez a tevékenységekhez. Programunk három területből áll: „Négyszögletű kerekérdő” (drámakör), „Pennától Pulitzerig” (újságírószakkör), „Irodalom nagyjai” (olvasókör). Az egyes területekre órakeretünkben heti egy vagy két órát terveztünk.

„Négyszögletű kerekérdő” drámakör

A foglalkozás lényege játékos dramatikus tevékenységek végzése a kommunikációs-improvizációs készségek fejlesztése céljából, egymás inspirálásával, alkotói részvétellel és Lázár Ervin mesealakjainak a megismerésével. A foglalkozás időkerete heti egy óra. A drámakörbe alsó tagozatos tanulóink jelentkezését várjuk. A részvételi lehetőséget olyan alulteljesítő tehetséges tanulóknak is fel szoktuk ajánlani, akik kommunikációs vagy szociális kompetenciáik meglévő szintje miatt nem tudják kibontakoztatni a tehetségüket.

A foglalkozások tematikus egységei: Ismerkedés, kommunikációs játékok – „Verskoreográfiák”: ritmus, egyéni, páros és csoportos versmondások – Tematikus foglalkozások: Utazás, Tengerész, Indián, Erdő, Állatok – Lázár Ervin-mesejelenetek, dramatizálások – „Produkció”. Az idei tanévben a drámakör mellett elindítottunk egy színjátszó kört is, amelynek fő célja alsó és felső tagozatos diákok részvételével egy színpadi produkció létrehozása lesz, amely az előadókészségek már magasabb fokára épít.

„Pennától Pulitzerig” újságírószakkör

Intézményünknek több iskolaújsága is volt. Jellemzően többéves működés után megszűntek ezek a lapok, majd néhány éves szünet után újraindultak egy-egy lelkes tanár kezdeményezésére. 2011 szeptemberében a korábbi hagyományra építő, tartalmában megújuló újságírószakkört indítottunk. Ez a szakkör is a tehetségsegítő programunk része lett. Az írás, az újságírás után érdeklődő diákok az 5. évfolyamtól vehetnek részt a programban heti két órában. Célunk a diákok

írásbeli kompetenciáinak a fejlesztése, a sajtóműfajok megismerése, kép- és szövegszerkesztő alkalmazások használata.

A szakkörösök megtanulnak vázlatot készíteni, szöveget alkotni. A foglalkozásokat az informatikatermünkben tartjuk, így minden résztvevő tudja használni a szövegszerkesztőt. A munkaanyagokat, az elkészült írásokat elektronikusan kell elküldeniük a főszerkesztőnek, aki a szakkörvezető pedagógus. Témáink közé tartozik az elbeszélés, a leírás, a bemutatás, az ajánlás és az interjú műfajának a gyakorlása. Miután a gyerekek elkészítették írásaikat, ezeket közösen megbeszéljük, véleményt mondanak egymás munkáiról, és ha szükséges, javítják őket. Minden évben három *Herman Hírmondó*val gazdagítjuk repertoárunkat. Az újság logikusan felépített rovatokból tevődik össze, és nagy részét a programban részt vevő gyerekek munkái alkotják (1).

„Irodalom nagyjai” olvasókör

Ennek a területnek nem voltak hagyományai iskolánkban, Báránosné Csombók Zsófia magyartanár dolgozta ki ezt a gazdagító programot, amelynek fő célja az olvasás megszerettetése. Ehhez egy speciális feldolgozási módot alkalmazunk. A gyerekek az irodalmi műveken keresztül kaphatnak árnyaltabb, személyesebb képet az egyes kontinensek élővilágáról, történelméről, társadalmáról. Általában háromhetente kerül sor egy új regényre, amelyről a gyerekek ajánlót készítenek diáktársaik számára. Így a tanév során nyolc-kilenc művet dolgoznak fel heti egy órában a 7. és a 8. évfolyamon.

A program révén magyar irodalmat tanító kollégáink megújították a házi olvasmányokkal kapcsolatos folyamatunkat, és megállapodtak az egyes évfolyamokra szóló három-három elolvasandó könyvben és ezek feldolgozásában. A kötelező olvasmányok mellé olyan mai szemléletű és lehetőleg mai nyelvezetű, korosztályuknak megfelelő, izgalmas, érdekes témájú könyveket is kínálnak a gyerekeknek, amelyeket szívesebben olvasnak. Folyamatosan felülvizsgáljuk, hogy melyik könyv vált be, és a kevésbé sikeres választásokat másra cseréljük, míg a kedvelt könyveket továbbvisszük. Az elmúlt öt évben e programnak megfelelően bővítettük könyvtári állományunkat. A három könyv elolvasásának a határideje az iskolai szünetekhez kapcsolódik: az első könyvet az őszi szünet, a másodikat a téli szünet után, a harmadikat általában május elejére szoktuk kérni. Kivétel ez alól a 8. évfolyam, akik a felvételi vizsgák miatt nyáron olvassák el az első könyvet, és a januári feldolgozás helyett ezzel kezdjük az évet. Az olvasmányokat általában projektmódszerrel dolgozzuk fel, a gyerekek plakátot készítenek, és feladatokat oldanak meg kooperatív csoportmunkában (például szakértői mozaik, rejtvény), esetenként fogalmazást írnak, vagy prezentációt készítenek egy megadott szempontsor alapján.

1. kép

Az olvasókör tanulói plakátot készítenek olvasmányélményük alapján

Számunkra a 21. századi iskola a következőket jelenti: tudatosan végzett munka, valamint folyamatos fejlesztés és tanulás, hogy a lehető legjobban tudjuk tanulóinkat motiválni, fejlődésüket támogatni. Ezért alakítottuk rendszerré korábbi ötleteinket, és ezért alakítjuk folyamatosan programjainkat.

A legnagyobb kérdés számunkra most az, hogyan és miként tudjuk az egyre fejlettebb digitális eszközöket és alkalmazásokat a magyartanítás és az anyanyelvi kommunikáció fejlesztésének a szolgálatába állítani. Mivel technikai adottságaink lehetővé teszik, hogy jó minőségben tudjunk használni online felületeket, szeretnénk is minél jobban kihasználni az alkalmazások adta lehetőségeket. Nagy élmény volt nemrég tanulóink és tanáraink számára egyaránt, amikor Színész Bob, azaz Horváth Kristóf slammer tartott magyarórát a gyerekeknek Skype-on keresztül. Öröm volt látni, ahogy a klasszikus formák (hexameter, jambus) élővé váltak a tanulók számára, ahogy együtt gondolkodhattak és alkothattak egy költővel. A közeljövőben szeretnénk megismerkedni a digitális történetmesélés módszertanával is.

Ezek az eszközök és módszerek segíthetnek abban, hogy megmutassuk diákjainknak, milyen örömet szerezhet beszélgetni, gondolatokat cserélni, megalkotni egy szöveget és meghallgatni egy másikat. Használni a nyelvet, szépen magyarul.

Tisztelettel:

Budapest, 2017. január 15.

Tószegi Attila
igazgató, magyar–történelem szakos általános iskolai tanár
Herman Ottó Általános Iskola és Tudásközpont

(1) Herman Hírmondó. <http://www.hermantudaskozpont.hu/iskola/ujsg> (2017. január 31.)

Tószegi, Attila: “Well in Hungarian” – The history of a program on Hungarian language and literature

Az írás szerzőjéről

Tószegi Attila

igazgató, magyar–történelem szakos általános iskolai tanár, Herman Ottó Általános Iskola és Tudásközpont, Budapest
igazgato[kukac]hermantudaskozpont.hu